

Sygn. akt VIII Gz 93/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Woźniak

SSO Piotr Sałamaj

SSO Patrycja Baranowska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2015 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M.,

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.,

o zapłatę

na skutek zażalenia uprawnionej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 2 marca 2015 r., w sprawie X GNC 2591/14

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że udzielić zabezpieczenia roszczenia uprawnionej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. wobec obowiązanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. poprzez zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego pozwanej prowadzonego pod nr (...) 0000 0000 2618 (...) oraz środków pieniężnych znajdujących się w kasie obowiązanej,

przy czym łączna wartość zajętych ruchomości i wierzytelności nie może przekraczać kwoty 15.272,91 zł (piętnaście tysięcy dwieście siedemdziesiąt dwa złote dziewięćdziesiąt jeden groszy),

II. pozostawić sądowi pierwszej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSO Piotr Sałamaj SSO Agnieszka Woźniak SSO Patrycja Baranowska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 marca 2015 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie oddalił wniosek powódki zawarty w piśmie z dnia 20 lutego 2015 r. o udzielenie zabezpieczenia powództwa wytoczonego w dniu 28 października 2014 r. poprzez zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego pozwanej oraz zajęcie znajdujących się w kasie pozwanej środków pieniężnych, do wysokości sumy zabezpieczenia 15.272,91 zł.

Powołując treść art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. Sąd uznał wniosek o udzielenie zabezpieczenia powództwa za nieuzasadniony.

W uzasadnieniu Sąd wyjaśnił, opierając się na twierdzeniach pozwu oraz dostępnych dokumentach, że powódka uprawdopodobniła w dostatecznym stopniu swoje roszczenie. Wskazała na istnienie uzasadnionych podstaw do przyjęcia, że roszczenie powoda zgłoszone względem pozwanej istnieje i jest wymagalne, co skutkowało wydaniem

w dniu 30 grudnia 2014 r. nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniającym powództwo w całości. Zdaniem Sądu powódka nie uprawdopodobniła jednak interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Nie zachodziły tym samym przesłanki do przyjęcia, że brak zabezpieczenia powództwa spowoduje utrudnienie albo niemożność wykonania orzeczenia. Dalej Sąd podkreślił, że zabezpieczenie jest możliwe, gdy ochrona zapewniana przez orzeczenie sądu wierzycielowi przychodzi zbyt późno, w wyniku czego udaremnione zostają jej skutki. Podstawowym celem zabezpieczenia jest zagwarantowanie stronie wnioskującej skuteczności wykonania przyszłego orzeczenia. Strona powinna powołać się przy tym na okoliczności, które z obiektywnego punktu widzenia świadczą o istnieniu interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Nie oznacza to jednak, że każde przewidywane przez stronę utrudnienie w wykonaniu orzeczenia uzasadnia udzielenie zabezpieczenia; przeszkody winny posiadać wymierny wpływ na możliwość wyegzekwowania roszczenia, a ich wystąpienie musi być obarczone wysokim stopniem prawdopodobieństwa. Sąd uznał, że przywołane przez powoda okoliczności na poparcie złożonego wniosku są niewystarczające do udzielenia zabezpieczenia. Powód bowiem ograniczył się do twierdzeń w tym zakresie. Ustawa natomiast wymaga uprawdopodobnienia interesu prawnego. Uprawdopodobnienie, jako instytucja kodeksu postępowania cywilnego, odnosi się do sytuacji, w których ustawa procesowa nie wymaga ustalenia twierdzeń o faktach przy pomocy dowodów, lecz zadawała się mniejszym stopniem pewności - uprawdopodobnieniem tych twierdzeń. Uprawdopodobnienie stanowi, zatem podstawę dla rozstrzygnięcia o przesłankach zabezpieczenia i wymaga przedsiębrania stosownych czynności procesowych, a tym samym nie może opierać się na samych twierdzeniach strony.

Powyższe postanowienie zaskarżyła uprawniona domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie w całości wniosku o udzielenie zabezpieczenia dochodzonego przez nią roszczenia, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła dowolne przyjęcie braku „uprawdopodobnienia” interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, podczas gdy problemy z wypłacalnością pozwanej, które w rzeczywistości przekładają się na okoliczność utrudnienia, a wręcz uniemożliwienia zaspokojenia dochodzonego niniejszym pozwem roszczenia, wynikają wprost z samego, dotychczasowego zachowania się pozwanej wobec perspektywy spłaty powódce zadłużenia. W tym względzie skarżąca wskazała, że pozwana nie kwestionuje istnienia długu, powołuje się jednak na rzekome rozmowy odnośnie jego spłaty, które to w ogóle nie mają miejsca (sytuacja ta trwa już ponad 5 miesięcy). Nadto pozwana składając sprzeciw, wносиła jednocześnie o zwolnienie jej z obowiązku ponoszenia kosztów postępowania w niniejszej sprawie, co w ewidentny sposób wskazuje na powoływane przez powódkę już dwukrotnie problemy z wypłacalnością pozwanej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się uzasadnione.

Zgodnie z art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Stosownie do art. 730¹ § 2 k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.). W art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. określone zostały warunki zabezpieczenia, do których należy:

- 1) istnienie roszczenia podlegającego zabezpieczeniu,
- 2) interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Wskazane wyżej okoliczności wymagają uprawdopodobnienia.

W ocenie Sądu Okręgowego - odmiennie niż przyjął Sąd Rejonowy - uprawniona uprawdopodobniła zarówno istnienie roszczenia, podlegającego zabezpieczeniu, które co do zasady zresztą nie jest w sprawie sporne, jak i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Uprawniona uzasadniając zażalenie wskazała, że okoliczność, iż brak zabezpieczenia utrudni, a wręcz uniemożliwi zaspokojenie dochodzonego roszczenia jawi się jako uprawdopodobniona w świetle dotychczasowego zachowania się pozwanej, która w sposób ewidentny przewleka postępowanie powołując się na nieistniejące okoliczności oraz wnosi o zwolnienie z obowiązku ponoszenia kosztów w sprawie, które stanowią jedynie niewielki ułamek w porównaniu z wysokością dochodzonego pozwem roszczenia.

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. W literaturze wyrażony został pogląd, że przy zabezpieczeniu roszczeń pieniężnych nie chodzi o teoretyczną możliwość utraty majątku przez dłużnika, ale o realną obawę, że taki fakt nastąpi (E. W., Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne, Komentarz t. I, s. 23). Przyjmuje się, że okolicznościami uzasadniającymi w konkretnym wypadku ryzyko niewykonania orzeczenia może być zamiar sprzedaży majątku, zaprzestanie działalności gospodarczej przez obowiązane, wszczęcie przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego lub zagrożenie upadłością (T. Ereciński [w:] Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz, tom 3, s. 401).

Twierdzenia powódki pozwalają uznać istnienie interesu prawnego jako prawdopodobnego w znacznym stopniu. Powódka wykazała, że pozwana wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U.2013.330 j.t. z późn. zm.) nie złożyła sprawozdania za rok 2013. Powyższe stwierdzenie znajduje potwierdzenie w informacji odpowiadającej odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców pozwanej nr KRS (...). Zważywszy należy, że sprawozdania obowiązujące spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, obejmują: bilans, rachunek zysków i strat (rachunek wyników), informację dodatkową, a także sprawozdanie opisowe z działalności spółki w roku obrotowym. Stanowią one zasadnicze źródło informacji o kondycji spółki.

Zaniechanie złożenia przez spółkę sprawozdania finansowego może świadczyć o złej sytuacji majątkowej, bądź o komplikacjach w jej działalności, wreszcie - o zamiarze spółki ukrycia jej rzeczywistej sytuacji przez innymi podmiotami, w tym wierzycielami.

Zabezpieczenie powództwa stanowi ochronę pozycji prawnej powódki zaś jego udzielenie winno wiązać się z realnymi przesłankami, których wystąpienie uniemożliwi lub utrudni wykonanie zapadłego w sprawie wyroku. W postępowaniu przed sądem pierwszej instancji zachowanie pozwanej należało ocenić jako zmierzające do utrudnienia i przedłużenia postępowania. Może być ono, również obecnie, oceniane jako zmierzające do uniknięcia spełnienia świadczenia na rzecz powódki, a przynajmniej odsunięcia tego spełnienia na dłuższy czas.

Ważką, w okolicznościach niniejszej sprawy, pozostaje także akcentowana przez skarżącą, kwestia złożonego przez pozwaną wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Wprawdzie na obecnym etapie postępowania na pozwanej nie ciąży żaden obowiązek poniesienia kosztów, niemniej sam postulat w tym zakresie może świadczyć o niestabilnej kondycji finansowej spółki. Abstrahując od kwestii regulacji zawartych w art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nakładających na osobę prawną obowiązek wykazania braku dostatecznych środków pieniężnych na koszty sądowe, fakt wystąpienia z wnioskiem o zwolnienie od kosztów stanowi formę deklaracji strony wskazującą, że jej własna ocena potencjalnych możliwości finansowych jest niekorzystna.

Stosownie do art. 730¹§ 3 k.p.c. przy wyborze sposobu zabezpieczenia Sąd uwzględnia interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązane nie obciążać ponad potrzebę. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie wykluczają przy tym możliwości zastosowania równoczesnego kilku sposobów zabezpieczenia.

Mając na uwadze powyższe należało udzielić zabezpieczenia przyjmując przy tym, że wnioskowany sposób zabezpieczenia dotyczy zajęcia rachunku bankowego pozwanej oraz środków znajdujących się w kasie spółki jest przewidziany w art. 747 pkt 1 k.p.c. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wnioski o zabezpieczenie roszczenia przez zajęcie wierzytelności mającej służyć jako środek zabezpieczenia wymaga jej zindywidualizowania w taki sposób, aby w razie uwzględnienia wniosku sąd miał możliwość dokładnego określenia sposobu i zakresu zabezpieczenia (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 1955 roku, IV CZ 72/55). Powyższe należy również odnieść do określenia środków pieniężnych znajdujących się w kasie spółki.

Zapewnienie uprawnionej należytej ochrony prawnej wymagało zastosowania w niniejszej sprawie obu wymienionych wyżej sposobów zabezpieczenia.

Sąd Okręgowy - stosownie do art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c. - zmienił zaskarżone postanowienie w sposób określony w sentencji, uwzględniając zażalenie.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego należało pozostawić orzeczeniu końcowemu - stosownie do art. 108 § 2 w zw. z art. 397 § 2 i art. 391 § 1 k.p.c.

SSO Piotr Sałamaj SSO Agnieszka Woźniak SSO Patrycja Baranowska

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

1. (...),

2. (...).

3. (...)

(...)

- (...)

4. (...)

(...)